

	T.C. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Ağız ve Diş Sağlığı Eğitim, Uygulama ve Araştırma Merkezi	Doküman No: DAY.TL.01
		Yayın Tarihi:12.09.2023
		Revizyon No:
		Revizyon Tarihi:
	TIBBİ ATIK VE P TOPLAMA TALİMATI	

1. AMAÇ

Atıkların evre ve Orman Bakanlığı Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliğine uygun olarak toplanması, taşınması, geçici depolanması ve ilgili birimlere teslimini sağlamak.

2. KAPSAM

Merkez yönetimini, tüm birimleri, merkez çalışanlarını ve temizlik firması çalışanlarını kapsar.

3. TANIMLAR

Atıklar; evsel nitelikli atıklar, tıbbi atıklar, tehlikeli atıklar, radyoaktif atıklar olmak üzere dört ana başlık altında Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'nde tanımlanmıştır.

3.1.EVSEL NİTELİKLİ ATIKLAR

3.1.1.Genel Atıklar: Sağlıklı insanların bulunduğu kısımlar, enfekte olmayan hasta odalarındaki hasta ve ıkartıları ile bulaşmamış atıklar, kan ve vücut sıvısı ile kontamine olmamış, cilt bütünlüğü bozulmamış kapalı kırıklarda kullanılan alılar, doktor, hemşire odaları atıkları, idari birimler, temizlik hizmetleri, mutfaklar, bahçe, ambar ve atölyelerden gelen atıklar, yemek artıkları, çay, vs. tıbbi, tehlikeli ve ambalaj atıklarından ayrı olarak siyah renkli plastik torbalarda toplanır. Ayrı toplanan evsel nitelikli atıklar, ünite içinde sadece bu iş için ayrılmış taşıma araçları ile taşınarak geçici atık deposuna götürülür ve ayrı olarak geçici depolanır. Evsel nitelikli atıklar toplanmaları sırasında tıbbi atıklar ile karıştırılmazlar. Karıştırılmaları durumunda tıbbi atık olarak kabul edilmelidirler. Toplanan evsel nitelikli atıkların, Katı Atık Kontrolü Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda taşınmaları ve bertaraf edilmeleri sağlanmalıdır.

3.1.2.Ambalaj Atıkları: Tüm idari birimler, mutfak, ambar, atölye vs. kaynaklanan enfekte olmamış ve tekrar kullanılabilir, geri kazanılabilir kâğıt, karton, mukavva, plastik, cam, metal gibi atıklardır. Kontamine olmamaları şartıyla diğer atıklardan ayrı olarak mavi renkli plastik torbalarda toplanırlar. Serum ve ilaç şişeleri gibi cam ambalaj atıkları ise yine kontamine olmamaları şartıyla cam ambalaj kumbaralarında, kumbara olmaması halinde ise diğer ambalaj atıkları ile birlikte mavi renkli plastik torbalarda toplanırlar. Kullanılmış serum şişeleri ayrı toplanmadan önce, uçlarındaki plastik, hortum, iğne gibi hasta ile temas eden kontamine olmuş materyallerden ayrılır. Kontamine olmuş malzemeler diğer tıbbi

	T.C. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Ağız ve Diş Sağlığı Eğitim, Uygulama ve Araştırma Merkezi	Doküman No: DAY.TL.01
		Yayın Tarihi:12.09.2023
		Revizyon No:
		Revizyon Tarihi:
	TIBBİ ATIK VE ÇÖP TOPLAMA TALİMATI	

atıklar ile birlikte 13'üncü maddede belirtilen esaslara göre toplanır. Toplanan ambalaj atıklarının, Ambalaj ve Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda geri kazanılması sağlanmalıdır.

3.2.TIBBİ ATIKLAR

Sağlık kuruluşları, araştırma kuruluşları ve laboratuvarlar tarafından oluşturulan tüm atıklar tıbbi atıktır. Başta doktor, hemşire, ebe, veteriner, diş hekimi, laboratuvar teknik elemanı olmak üzere ilgili sağlık personeli tarafından oluşumları sırasında kaynağında diğer atıklar ile karıştırılmadan ayrı olarak biriktirilir ve torbalar en fazla $\frac{3}{4}$ oranında doldurulur, ağızlar sıkıca bağlanır. Toplama ekipmanı, atığın niteliğine uygun ve atığın olduğu kaynağa en yakın noktada bulunur. Tıbbi atıklar hiçbir suretle evsel atıklar, ambalaj atıklar ve tehlikeli atıklar ile karıştırılmamalıdır.

3.2.1.Enfeksiyöz Atıklar: Enfeksiyöz ajanların yayılımını önlemek için taşınması ve imhası özel uygulama gerektiren atıklardır. Laboratuvar atıkları, kan ve kan ürünleri, kan ve kan ürünleriyle kontamine olmuş nesneler, kullanılmış ameliyat giysileri, diyaliz atıkları, karantina atıkları, bakteri ve virüs içeren hava filtreleri, enfekte deney hayvanı leşleri, organ parçaları, enjektörler (iğne ucu çıkarılmış), intravenöz kataterler, foley sonda, nazogastrik sonda, trakeostomi kanülü, idrar torbası ve bağlantıları, izolasyon odası atıkları, pansuman malzemeleri, eldiven, serum seti, spanç, pamuk ve sarf malzemeleri, gaita kapları, idrar kapları, balgam kapları, sekresyon ve çıkartılar gibi.

3.2.2.Patolojik Atıklar: Anatomik atık dokular, organ ve vücut parçaları ile ameliyat, otopsi, tıbbi müdahale sırasında ortaya çıkan vücut sıvıları, plasenta, kesik uzuvlar, biyolojik deneylerde kullanılan kobay leşleri gibi atıklardır.

3.2.3.Kesici ve Delici Alet Atıkları: Batma, delme, sıyrık ve yaralanmalara neden olabilecek atıklardır. Enjektör iğne uçları, intraket iğneleri, ampuller, iğne içeren diğer kesiciler, bisturi, lanset, lam, lamel, cam pastör pipeti, kırılmış diğer camlar delici ve kesici atıklardandır. Diğer atıklardan ayrı olarak delinmeye, yırtılmaya, kırılmaya ve patlamaya dayanıklı, su geçirmez ve sızdırmaz, açılması ve karıştırılması mümkün olmayan, üzerinde “Uluslararası Biyotehlike” amblemi ile “DİKKAT! KESİCİ ve DELİCİ TIBBİ ATIK” ibaresi taşıyan plastik veya aynı özelliklere sahip lamine kartondan yapılmış kutu veya konteynirler içinde toplanır. Bu biriktirme kapları, en fazla $\frac{3}{4}$ oranında doldurulur, ağızları

	T.C. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Ağız ve Diş Sağlığı Eğitim, Uygulama ve Araştırma Merkezi	Doküman No: DAY.TL.01
		Yayın Tarihi:12.09.2023
		Revizyon No:
		Revizyon Tarihi:
	TIBBİ ATIK VE ÇÖP TOPLAMA TALİMATI	

kapatılır ve bantlanarak kırmızı plastik çöp torbalarına konur. Delici ve kesici atık kapları dolduktan sonra kesinlikle sıkıştırılmamalı, ağızları açılmamalı, boşaltılmamalı ve geri kazanılmamalıdır.

3.3.TEHLİKELİ ATIKLAR

Fiziksel ve kimyasal özelliklerinden dolayı ya da yasal nedenler dolayısı ile özel işleme tabi olacak atıklardır. Tehlikeli kimyasallar, amalgam atıkları, genotoksik ve sistotoksik atıklar, farmasötik atıklar, ağır metal içeren atıklar ve basınçlı kaplar tehlikeli atıklar arasında sayılabilir. Tehlikeli atıklar diğer atıklardan ayrı toplanmalıdır. Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliğine göre işlem görmelidir.

3.4.RADYOAKTİF ATIKLAR

Türkiye Atom Enerjisi Kurumu mevzuatı hükümlerine göre toplanıp, uzaklaştırılmalıdır.

4. SORUMLULAR

Bu talimatın uygulanmasından merkez yönetimi, tüm birimler, merkez çalışanları ve temizlik firması çalışanları sorumludur.

5.FAALİYET AKIŞI

5.1. Atık toplama, taşıma ve depolamada görevli personele göreve başlamadan önce oryantasyon eğitimi verilmelidir.

- Yılda iki kez rutin olarak hizmet içi eğitim verilir ve gerekli görüldüğünde bu eğitimler tekrarlanır.
- Temizlik personeline verilmiş olan hizmet içi eğitim, eğitim sonrası ünitelerde bütün aşamaları ile uygulamalı olarak yaptırılır.
- Yapılan eğitimler kayıt altında tutulur.

5.2.Görevli tüm personelin hepatit B enfeksiyonuna karşı bağışıklık durumu kontrol edilmeli, duyarlı olan personel aşılanmalıdır. Tıbbi atık taşımada, depolamada ve bahçede görevli personele ayrıca tetanoz aşısı yapılmalıdır.

	T.C. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Ağız ve Diş Sağlığı Eğitim, Uygulama ve Araştırma Merkezi	Doküman No: DAY.TL.01
		Yayın Tarihi:12.09.2023
		Revizyon No:
		Revizyon Tarihi:
	TIBBİ ATIK VE ÇÖP TOPLAMA TALİMATI	

5.3.Doktor, hemşire, temizlik personeli ve diğer personel kesici ve delici alet yaralanmaları meydana geldiği durumlarda, Hastane Enfeksiyon Kontrol Komitesi'ne veya Çalışan Sağlığı Komitesi'ne müracaat etmelidir.

5.4.Atıklar kaynağında ayrılmalıdır. Tıbbi atığa atılan her şey tıbbi atık olarak kabul edilmeli ve kesinlikle geri alınmamalıdır. Bu nedenle atığın kaynağında doğru ayrılması çok önemlidir.

5.5.Merkez çalışanları, atıkları doğru atık kaplarına koymalıdır. Temizlik personeli tarafından tıbbi atıklar toplanırken, atıkların kaynağı üzerine bir flasterle yazmalı ve atığın standartlara uygunluğu kontrol edilerek, kalite bölüm sorumlusu kontrolünde tıbbi atık taşıyıcı personele 'Atık Takip Formu' ile teslim edilmelidir. 'Atık Takip Formu' kalite bölüm sorumlusu tarafından imzalanmalıdır.

5.6. Merkezimizde tıbbi atıklar kliniklerden saat 16.00 toplanmaktadır ve geçici atık deposuna taşınmaktadır. Tıbbi atıklar kaynağında toplandıktan sonra kesinlikle herhangi bir yerde biriktirilmemeli, bekletilmemeli, hemen geçici atık deposuna taşınmalıdır. Gerekğinde taşıma zamanı, atığın toplandığı saate göre ayarlanmalıdır.

5.7.Atıklar boneli, maskeli, gözlüklü, eldivenli, çizmeli, ütülü ve temiz turuncu renkli özel giysili personel tarafından toplanmalı ve taşınmalıdır. Söz konusu özel kıyafet sadece atıkların toplanması ve taşınması sırasında kullanılmalıdır.

5.8.Tıbbi atık torbaları ve delici ve kesici atık kapları $\frac{3}{4}$ oranında doldukları zaman ünite temizlik personeli tarafından derhal yenileri ile değiştirilmelidir. Yeni torba ve kapların kullanıma hazır olarak atığın kaynağında veya en yakınında bulundurulması sağlanmalıdır.

5.9.Tıbbi atıkların toplanmasında, yırtılmaya, delinmeye, patlamaya ve taşımaya dayanıklı; orijinal orta yoğunluklu polietilen hammaddeden sızdırmaz, çift taban dikişli ve körüksüz olarak üretilen, çift kat kalınlığı 100 mikron olan, en az 10 kilogram kaldırma kapasiteli, her iki yüzünde örülebilecek büyüklükte "Uluslararası Biyotehlike" amblemi ile "DİKKAT! TIBBİ ATIK" ibaresi taşıyan kırmızı renkli plastik torbalar kullanılmalıdır.

5.10.Torbalar en fazla $\frac{3}{4}$ oranında doldurulmalı, ağzına kadar doldurulmamalı, ağızları sıkıca bağlanmalı ve gerekli görüldüğü hallerde her bir torba yine aynı özelliklere sahip diğer bir torbaya konularak kesin sızdırmazlık sağlanmalıdır. Bu torbalar hiçbir şekilde geri kazanılmamalı ve tekrar kullanılmamalıdır. Tıbbi atık torbalarının içeriği hiçbir suretle

	T.C. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Ağız ve Diş Sağlığı Eğitim, Uygulama ve Araştırma Merkezi	Doküman No: DAY.TL.01
		Yayın Tarihi:12.09.2023
		Revizyon No:
		Revizyon Tarihi:
	TIBBİ ATIK VE ÇÖP TOPLAMA TALİMATI	

sıkıştırılmamalı, torbasından çıkarılmamalı, boşaltılmamalı ve başka bir kaba aktarılmamalıdır.

5.11.Tıbbi atık torbaları ağızları sıkıca bağlanmış olarak ve sıkıştırılmadan atık taşıma araçlarına yüklenmeli, toplama ve taşıma işlemi sırasında el veya vücut ile temastan kaçınılmalıdır. Atık torbaları asla elde taşınmamalıdır.

5.12.Hastanede atık oluştuğu birimden çıkar çıkmaz, geçici depolama alanına taşınmalıdır. Atık taşıma aracı, insan trafiğinin yoğun olmadığı, hastaların tedavi olduğu yerler ile diğer temiz alanlardan, ziyaretçi, hastane personeli ve hasta trafiğinin yoğun olduğu bölgelerden mümkün olduğunca uzak güzergahı izleyerek geçici depo alanına ulaştırılmalı ve atık aşım görevlisi tarafından ‘Atık Takip Formu’ ile geçici atık deposu sorumlusuna teslim edilmelidir.

5.13.Tıbbi atıklar ünite içinden boneli, maskeli, eldivenli, gözlüklü, çizmeli ve turuncu renkli ütülü, temiz, özel elbiseli personel tarafından tekerlekli, kapaklı, paslanmaz metal, plastik ve benzeri malzemeden yapılmış, yükleme ve boşaltma esnasında torbaların hasarlanmasına veya delinmesine yol açabilecek keskin kenarları olmayan; yüklenmesi, boşaltılması temizlenmesi ve dezenfeksiyonu kolay ve sadece bu iş için ayrılmış araçlar ile taşınmalıdır.

5.14.Tıbbi atıkların ünite içinde taşınmasında kullanılan araçlar turuncu renkli olacak, üzerlerinde “Uluslararası Biyotehlike” amblemi ile “Dikkat! Tıbbi Atık” ibaresi bulunmalıdır. **5.15.**Atık taşıma araçları her gün düzenli olarak temizlenir ve 10.000 ppm’lik klor tabletli su ile dezenfekte edilmelidir.

5.16.Taşıma sırasında poşetlerden delinen, yırtılan olursa veya dökülürse derhal atıklar güvenli bir şekilde toplanır, yer ve araç 10.000 ppm’lik klor tabletli su ile dezenfekte edilir.

5.17.Tıbbi atıklar ile evsel nitelikli atıklar aynı araca yüklenmemeli ve birlikte taşınmamalıdır.

5.18.Evsel atıklar tek bir renk ve üzerinde ‘EVSEL ATIK’ yazan taşıma araçları ile evsel atık deposuna taşınmalıdır.

5.19.Tıbbi atıkların geçici depo alanları; tıbbi atık ve evsel atık olmak üzere iki bölümden oluşur, depo alanına depo görevlilerinden başka kimse girmemeli, depo kapıları sürekli kilitli tutulmalıdır. Depo ve kapıları, içeriye herhangi bir hayvan, haşarat girmeyecek şekilde inşa edilmelidir.

	T.C. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Ağız ve Diş Sağlığı Eğitim, Uygulama ve Araştırma Merkezi	Doküman No: DAY.TL.01
		Yayın Tarihi:12.09.2023
		Revizyon No:
		Revizyon Tarihi:
	TIBBİ ATIK VE ÇÖP TOPLAMA TALİMATI	

5.20.Ünitelerden getirilen tıbbi atıklar ‘Atık Takip Formu’ ile tıbbi atık deposu sorumlusu tarafından formda yer alan şartlara uygunluğu kontrol edilerek teslim alınır. Atık deposu sorumlusu tarafından teslim alınan ‘Atık Takip Formu’, teslim tarih ve saatine göre sıralı olarak dosyalanmalıdır ve yetkililer istediğinde kontrole hazır bulundurulmalıdır. Tıbbi atıkların belediye görevlisine teslimi ise, tıbbi atık deposu sorumlusu tarafından makbuz karşılığında yapılır ve bu makbuzlar da aynı şekilde saklanmalıdır.

5.21.Geçici atık deposunun hacmi en az iki günlük atığı alabilecek boyutlarda olmalıdır. Deponun tabanı ve duvarları sağlam, geçirimsiz, mikroorganizma ve kir tutmayan, temizlenmesi ve dezenfeksiyonu kolay bir malzeme ile kaplanmalıdır. Depolarda yeterli aydınlatma ve pasif havalandırma sistemi bulunmalı ayrıca, sıcak bölgelerde depo özel olarak soğutulmalıdır.

5.22.Depo kapıları dışarıya doğru açılmalı veya sürgülü olmalıdır. Kapılar daima temiz ve boyanmış durumda olmalıdır. Tıbbi atıkların konulduğu bölmenin kapısı turuncu renge boyanmalı, üzerinde görülebilecek şekilde ve siyah renkli “Uluslar arası Biyotehlike” amblemi ile siyah harfler ile yazılmış “Dikkat! Tıbbi Atık” ibaresi bulunmalıdır.

5.23.Geçici atık depolarının içi ve kapıları görevli personelin rahatlıkla çalışabileceği, atıkların kolaylıkla boşaltılabileceği, depolanabileceği ve yüklenebileceği boyutlarda inşa edilmelidir.

5.24.Geçici atık deposu, hastane giriş, çıkışı ve otopark gibi yoğun insan ve hasta trafiğinin olduğu yerler ile gıda depolama, hazırlama ve satış yerlerinin yakınlıklarına inşa edilmemelidir.

5.25.Tıbbi atıkların konulduğu bölmenin temizliği ve dezenfeksiyonu kuru olarak yapılmalıdır. Tıbbi atık deposu günde bir kez talaşlardan tamamen temizlenmeli, 10.000 ppm’lik klor tablet ile ıslatılmış paspas ile silinmelidir. Bu temizleme sırasında zemin kesinlikle sulu bırakılmamalı ve daha sonra tekrar talaşlanarak kullanıma hazır hale getirilmelidir. Tıbbi atık deposu için kullanılan paspas ve arabası, sadece tıbbi atık deposun temizliğinde kullanılmalı ve temiz, kuru bir şekilde bir sonraki temizlik için hazır halde bulundurulmalıdır. Tıbbi atık içeren bir torbanın yırtılması veya boşalması sonucu dökülen atıklar uygun ekipman ile toplandıktan, sıvı atıklar ise uygun emici malzeme (talaş) ile yoğunlaştırıldıktan sonra tekrar kırmızı renkli plastik torbalara konulmalı ve kullanılan ekipman ile birlikte bölme derhal 10.000 ppm’lik klor tabletli su ile paspaslanarak dezenfekte edilmeli ve kuru bir şekilde talaşlanarak kullanıma hazır hale getirilmelidir.

	T.C. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Ağız ve Diş Sağlığı Eğitim, Uygulama ve Araştırma Merkezi	Doküman No: DAY.TL.01
		Yayın Tarihi:12.09.2023
		Revizyon No:
		Revizyon Tarihi:
	TIBBİ ATIK VE ÇÖP TOPLAMA TALİMATI	

Kullanılan ekipman ise temizlik işleminden hemen sonra 10.000 ppm’lik klor tabletli su ile dezenfekte edilerek temiz ve kuru bir şekilde kullanıma hazır olarak bulundurulmalıdır.

5.26.Evsel atık deposunun kapısında ‘EVSEL ATIK’ yazısı olmalı, kapı boyalı ve temiz olmalıdır. Evsel nitelikli atıkların konulduğu bölmede kanalizasyona bağlı, ızgaralı bir drenaj sistemi ve bölmenin kolaylıkla temizlenebilmesi için basınçlı bir su musluğu bulunmalıdır. Bölme atıkların boşaltılmasını müteakiben su ve deterjan ile temizlenmelidir.

5.27.Temizlik ekipmanı, koruyucu giysiler, atık torbaları ve konteynırlar geçici atık depolarına yakın yerlerde depolanmalıdır.

5.28.Geçici atık deposu alanında görevli personel çalışma süresince özlük, maske, bone takmalı, eldiven, çizme, ütülü ve temiz turuncu renkli özel elbise giymeli, bu kıyafeti çalışma alanı dışında kullanmamalıdır.

5.29.Evsel atıklar ilçe belediyesi işbirliği ile uzaklaştırılmalı, belediye evsel atıkları almak için günde 1 ya da 2 kez hastaneye gelmelidir.

5.30.Ambalaj atıklar ilgili firma işbirliği ile (kağıt ürünler ilgili firma tarafından, cam ürünler de şişe cam kurumu tarafından) hastaneden uzaklaştırılmalıdır. Hastanede cam ürünler, ambalaj atıklarla birlikte toplanmakta ve ilçe belediyesi işbirliği ile uzaklaştırılmalıdır.

5.31.Tıbbi atıklar büyük şehir belediyesi işbirliği ile uzaklaştırılmalı, büyük şehir belediyesinin tıbbi atık aracı atıkları almak için günde 1 ya da 2 kez hastaneye gelmeli, tutanak ile geçici depo alanında belediye yetkililerine teslim edilmelidir.

5.32.Radyoaktif atıklar Türkiye Atom Enerjisi Kurumu işbirliği ile uzaklaştırılmalıdır.

5.33.Tehlikeli atıklar “Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği” ne uygun şekilde uzaklaştırılmalıdır.